

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ساوه
معاونت بهداشتی
مرکز آموزش و بازآموزی بهورزان و برنامه های سلامت

آیین نامه شوراهای بهورزی
و ارتقاء مراقات های اولیه بهداشت

آیین نامه شوراهای بهورزی و ارتقاء مراقبت های اولیه بهداشتی

مقدمه

به طور قطع و یقین پیشرفت و توسعه هر جامعه و کشوری منوط به بهره مندی از عقل و خرد در حیات جمعی است. در سیره پیامبر اکرم (ص) نوشته اند که آن حضرت با اصحاب خود بسیار مشورت می کرد. با توجه به محوری بودن نقش خانه های شوراهای بهورزی باید به عنوان یک اصل و قسمتی از ، بهداشت و بهورزان در ارائه مراقبت های بهداشتی درمانی در روستاها برنامه کاری اعضای تیم سلامت باشد. شوراهای مایه الفت اجتماعی ، ارزش یافتن بهورزان و مشخص شدن قدر و جایگاهشان در نظام سلامت می شود. این حرکت، موجب رشد اندیشه و تفکر در سنگربانان جبهه سلامت می شود و میدان اندیشه و نظر و شرکت در آنچه به آنان مربوط است قوت می یابد. با این اقدام، بهورزان اعتبار یافته ، پیوندهای اجتماعی مستحکم ، رضایت مندی شغلی بیشتر و روحیه مسؤولیت پذیری و شرکت در امور قوت می یابد و این همه باعث ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی درمانی اولیه در واحدهای ارائه دهنده خدمات در روستاها می گردد. امیرمؤمنان (ع): هیچ پشتیبانی چون مشورت نیست

فصل یک : شورای بهورزی مرکز بهداشتی درمانی

ماده ۱: اهداف شورا

هدف از تشکیل شوراهای بهورزی ، مشارکت فعال بهورزان برای تصمیم گیری ، برنامه ریزی ، اجرای برنامه ها و پیگیری در امور جهت بهبود وضعیت شغلی ، رفاهی و اداری بهورزان بمنظور ارتقاء خدمات بهداشتی درمانی اولیه در واحدهای ارائه خدمات روستایی است.

ماده ۲: ترکیب اعضای شورای مرکز بهداشتی درمانی

۱. رئیس مرکز بهداشتی درمانی .
۲. تمامی بهورزان مرکز .
۳. تمامی اعضای تیم سلامت.
۴. ریاست شورا به عهده پزشک مسئول مرکز بهداشتی و درمانی و دبیر شورای بهورزی مرکز ، نماینده بهورزان آن مرکز می باشد .

ماده ۳: وظایف شورای بهورزی مرکز بهداشتی درمانی

۱. دریافت و جمع بندی نظرات بهورزان در خصوص بهینه سازی امور آموزشی ، اجرایی ، اداری و رفاهی .
۲. دریافت و بررسی مشکلات مطرح شده از سوی بهورزان خانه های بهداشت و اولویت بندی آنها .
۳. ارائه پیشنهاد و راه حل های مناسب در مورد حل مشکلات حرفه ای و فردی بهورزان
۴. مشارکت در ارتقاء عملکرد حرفه ای بهورزان ۴ . تنظیم و برنامه ریزی اجرای فعالیت های فرهنگی و آموزشی برای بهورزان.
۵. همکاری با مسئول مرکز و اعضای تیم سلامت در خصوص برگزاری مراسم روز بهورز و سایر مراسم مرتبط .
۶. بررسی سایر مسائلی که نیاز به طرح در شورا داشته باشند ، بنا به پیشنهاد مسئول و یا اعضاء شورا.

ماده ۴: زمان و مکان برگزاری جلسات

جلسات شورای بهورزی مرکز هر ماه یکبار در مرکز بهداشتی درمانی باید تشکیل گردد .

ماده ۵: وظایف رئیس شورای بهورزی مرکز بهداشتی درمانی

۱. تشکیل جلسات شورای بهورزی مرکز بهداشتی درمانی .
۲. پیگیری مصوبات جلسات و اعلام نتایج اقدامات به بهورزان .
۳. انعکاس گزارشات شورا به شورای نمایندگان مرکز بهداشت شهرستان و انجام پیگیری لازم.

فرم صورت جلسات شورای بهورزی مرکز بهداشتی درمانی

صورت جلسه شورای بهورزی مرکز بهداشتی درمانی.....			
۱	شماره جلسه:	۲	تاریخ جلسه:
۳	مکان جلسه:		
۴	دستور جلسه:		
خلاصه موضوعات مطرح شده در جلسه :			
تصمیمات اتخاذ شده:			
دستور جلسه بعدی:			
حاضرین در جلسه :			
غایبین در جلسه :			
	نام و نام خانوادگی دبیر جلسه:	امضا:	نام و نام خانوادگی رئیس جلسه:
امضا:			

فصل دوم : شورای بهورزی شهرستان

ماده ۶: اهداف شورا

۱. ارزشیابی کیفیت ارائه خدمات در خانه های بهداشت با مشارکت خود بهورزان.
۲. تحلیل نتایج ارزشیابی عملکرد خانه های بهداشت .
۳. بهبود استانداردهای ارائه خدمت از طریق صیانت از استانداردها با مشارکت و هم فکری بهورزان .
۴. ارتقاء استانداردهای ارائه خدمات از طریق بازنگری در طراحی برنامه و روش اجرای آن مطابق با ضوابط و اختیارات موجود .
۵. تحلیل فرایندهای پشتیبانی ارائه خدمات اعم از تجهیزات فضای فیزیکی و سایر منابع غیر انسانی و ارائه پیشنهاد راه کار برای ارتقای آنها .
۶. تحلیل فرایندهای مدیریت منابع انسانی مانند ارزشیابی بهورزان و... ارائه پیشنهاد راه کار برای ارتقای آنها .
۷. ارتقاء آموزش نیروی انسانی بهورزی بر مبنای شرح وظایف سازمانی .
۸. توسعه فرهنگ عدالت محوری و پاسخگویی به بهورزان .
۹. مشارکت بهورزان در بهبود استانداردها و ارائه راه کارها .
۱۰. تبادل اطلاعات و تجربیات در میان بهورزان با مشارکت خود بهورزان .
۱۱. ایجاد نظام حل مشکلات مبتنی بر قدرت و اختیارات سطوح مختلف و پیش گیری از ارجاع بیمورد مکاتبات و شکایات و پاسخگویی عوامل مسئول در دانشگاه .
۱۲. شناسایی بهورزان موفق و ناموفق و تلاش برای حل مشکلات بهورزانی که توفیق مناسب در فعالیت خود را به دست نیاورده اند .
۱۳. درک بهتر نیازها ی اساسی بهورزان و پاسخگویی مدیران به آنها .
۱۴. تعدیل و تنظیم تقاضا در حیطه منطقی و در چارچوب قوانین .
۱۵. به حداقل رساندن مشکلات صنفی بهورزان در چارچوب قوانین موجود.

ماده ۷: ترکیب شورای بهورزی شهرستان

اعضای شورای بهورزی شهرستان عبارتند از :

۱. هر مرکز بهداشتی درمانی یک نماینده از بهورزان .
۲. مدیر شبکه بهداشت و درمان - ریاست شورا .
۳. رئیس مرکز بهداشت شهرستان - جانشین رئیس شورا .
۴. مدیر یا مسوول واحد آموزش بهورزی - دبیر شورا و مسئول دبیرخانه .
۵. کارشناس مسئول گسترش شبکه ها.

تبصره ۱: حضور سایر کارشناسان مسئول واحدهای ستادی و میهمانان بنا به ضرورت و براساس دستور کار جلسه با تشخیص و صلاحدید مسئول شورای بهورزی شهرستان (مدیر شبکه) بلامانع می باشد .

تبصره ۲: کارشناس مسئول واحد آموزش بهورزی ، مسئول نظارت بر فعالیت شورای بهورزی است.

تبصره ۳: ضمانت اجرایی مصوبات شورا در هر شهرستان برعهده رئیس مرکز بهداشت استان می باشد.

تبصره ۴: دبیرخانه شورا در مرکز آموزش بهورزی و در صورتیکه شهرستان مرکز آموزش بهورزی نداشته باشد در واحد بهورزی یا گسترش شبکه مستقر می باشد.

تبصره ۵: تصمیمات اتخاذ شده در جلسات شورا پس از تنظیم صورت جلسه و امضاء و ثبت شماره و تاریخ در دفتر اندیکاتور مرکز یا واحد آموزش بهورزی به مرکز بهداشت و سپس به نمایندگان و بهورزان هر منطقه ابلاغ می شود و پیگیری اجرای مفاد صورت جلسه به عهده مسئول شورا خواهد بود .

تبصره ۶: مدت نمایندگی بهورزان منتخب ۲ سال می باشد . دو ماه قبل از اتمام دوره نمایندگی موضوع انتخاب نمایندگان جدید به مراکز ابلاغ می شود تا افراد تایید شده جدید را معرفی نمایند .

تبصره ۷: صلاحیت حرفه ای و اخلاقی افراد معرفی شده ، توسط رئیس مرکز بهداشت شهرستان ، مدیر مرکز آموزش بهورزی ، کارشناس مسئول واحد گسترش شبکه ها و مسئول دفتر حراست

مرکز بهداشت شهرستان تایید خواهد شد و اسامی افراد تایید شده به کلیه مراکز ابلاغ خواهد شد .

تبصره ۸: در صورتیکه هر یک از اعضاء باعث ایجاد بی نظمی و اغتشاش در جلسه و یا باعث آشفتگی و مغشوش کردن اذهان بهورزان شوند و از موقعیت خود سوء استفاده کنند و مقررات اداری را رعایت ننمایند چنانچه پس از تذکر مسئول شورا در وضعیت رفتار و یا عملکرد نماینده تغییری ایجاد نشود موضوع در جلسه مسئولین ستاد مطرح و توسط رئیس مرکز بهداشت شهرستان از نمایندگی برکنار خواهد شد .

ماده ۸: وظایف شورای بهورزی شهرستان

۱. حضور مرتب در جلسات شورا (بیش از دو نوبت غیبت در جلسه به منزله اخراج می باشد و برای آن منطقه نماینده انتخاب خواهد شد).
۲. جمع بندی مشکلات بهورزان در زمینه حرفه ای و مطرح نمودن آن در شورای بهورزی حداکثر ۱۵ روز قبل از تشکیل شورای بهورزی (بصورت مکتوب با ذکر تعداد بهورزانی که دارای آن مشکل بوده اند جهت تعیین اولویتهای حل مشکلات) .
۳. جمع بندی نظرات بهورزان در خصوص بهبود وضعیت شغلی و حرفه ای آنان و مطرح نمودن آن در جلسات شورای بهورزی .
۴. هماهنگی با سایر نمایندگان بهورزان مراکز بهداشتی درمانی و تبادل اطلاعات و تجربیات .
۵. همکاری با مدیر مرکز آموزش بهورزی (دبیر شورای شهرستان) در برنامه های مربوط به سطح شهرستان .
۶. اعلام نتایج اقدامات انجام شده و مباحث طرح شده در جلسه شورای بهورزی شهرستان به بهورزان نماینده مراکز بهداشتی درمانی و متعاقبا پرسنل مرکز بهداشتی درمانی.

ماده ۹: زمان و مکان برگزاری جلسات

جلسات شورای بهورزی شهرستان حداقل هر دو ماه یک بار باید تشکیل گردد. حضور $\frac{2}{3}$ اعضا بمنظور تشکیل شورا الزامی است.

تبصره ۹: در صورت نیاز و ضرورت و بنا به درخواست دبیر شورا و با هماهنگی سایر اعضا و موافقت رئیس شورا جلسات شورا زودتر از موعد مقرر تشکیل خواهد شد .

ماده ۱۰: وظائف رئیس شورای بهورزی شهرستان

۱. تشکیل جلسات شورای بهورزی و پیگیری مصوبات آن .
۲. حضور مرتب در جلسات شورا .
۳. پیگیری انعکاس و گزارش صورتجلسات .
۴. پیگیری مشکلات قابل حل در شهرستان و ارسال صورتجلسات جهت پیگیری به مرکز بهداشت استان .
۵. اعلام نتایج اقدامات و پیگیریهای انجام شده به نمایندگان بهورزان در شورای بهورزی .
۶. صدور ابلاغ برای نمایندگان بهورزان.

ماده ۱۱: وظائف دبیر و مسئول دبیرخانه شورای بهورزی شهرستان

۱. ارسال دعوتنامه جهت اعضای شورا .
۲. پیگیری تشکیل جلسات شورای بهورزی شهرستان براساس برنامه زمان بندی و دستور کار هر جلسه .
۳. تدوین صورتجلسه (صورتجلسه باید به امضای کلیه اعضا رسانده شود .
۴. ارائه مصوبات جلسه به کلیه اعضای شورا با تأیید رئیس شورا .
۵. پیگیری اجرای مصوبات هر جلسه .
۶. اعلام نتایج اقدامات انجام شده به رئیس و اعضای شورای بهورزی.

فرم صورت جلسات شورای بهورزی شهرستان

صورت جلسه شورای بهورزی شهرستان.....			
۱	شماره جلسه:	۲	تاریخ جلسه:
		۳	مکان جلسه:
۴	دستور جلسه:		
خلاصه موضوعات مطرح شده در جلسه :			
تصمیمات اتخاذ شده:			
دستور جلسه بعدی:			
حاضرین در جلسه :			
غایبین در جلسه :			
	نام و نام خانوادگی دبیر جلسه:	امضا:	نام و نام خانوادگی رئیس جلسه:

فصل سوم : شورای بهورزی دانشگاه

ماده ۱۲: اهداف شورای بهورزی دانشگاه

هدف از تشکیل شورای بهورزی دانشگاه ، جلب مشارکت فعال بهورزان و مدیران شهرستانی در جهت بهبود وضعیت و رفع مشکلات حرفه ای و رفاهی بهورزان و افزایش انگیزش آنان در جهت بهبود کیفیت ارائه خدمات می باشد.

ماده ۱۳: وظایف شورای بهورزی دانشگاه

۱. جمع بندی نظرات ارائه شده توسط شورای بهورزی شهرستان ها .
۲. بررسی و اولویت بندی مشکلات موجود در حوزه کاری بهورزان.
۳. بحث و تبادل نظر در مورد ارائه راهکارهای عملی در جهت رفع مشکلات موجود .
۴. برنامه ریزی در راستای ارتقای شاخص های کمی و کیفی ارزیابی عملکرد بهورزان .
۵. انعکاس مصوبات و نتایج به دست آمده به رئیس دانشگاه و معاونت سلامت وزارت مطبوع.

ماده ۱۴: ترکیب شورای بهورزی دانشگاه

شورای بهورزی دانشگاه متشکل از :

۱. یک نفر نماینده منتخب بهورزان هر شهرستان (بیش از دو نوبت غیبت در جلسه شورا به منزله اخراج می باشد و برای آن منطقه نماینده دیگری انتخاب خواهد شد).
  ۲. مدیر مرکز آموزش بهورزی .
  ۳. مدیر شبکه بهداشت و درمان هر شهرستان .
  ۴. معاون بهداشتی دانشگاه.
  ۵. معاون فنی مرکز بهداشت .
  ۶. معاون اجرایی مرکز بهداشت .
  ۷. مدیر گروه توسعه و گسترش شبکه .
  ۸. کارشناس مسئول بهورزی .
- رئیس شورای بهورزی دانشگاه معاون بهداشتی یا معاون فنی یا معاون اجرایی مرکز بهداشت می باشد

- دبیر شورای بهورزی دانشگاه مدیر گروه گسترش شبکه ها می باشد .
- مسئول دبیرخانه شورا کارشناس آموزش بهورزی می باشد.

تبصره ۱۰: حضور هر مقام بالاتر در ترکیب شوراها نظیر رئیس دانشگاه - معاونین توسعه مدیریت و منابع و ...مطلوب است .

ماده ۱۵: زمان و مکان برگزاری جلسات شورای بهورزی دانشگاه

جلسات شورای بهورزی دانشگاه حداقل هر ۶ ماه یکبار تشکیل می گردد و محل برگزاری اولین جلسه آن در معاونت بهداشت خواهد بود. در هر جلسه محل برگزاری جلسه بعد نیز تعیین می گردد.

تبصره ۱۱: حضور $\frac{2}{3}$ نمایندگان به منظور تشکیل جلسه الزامی است.

ماده ۱۶: وظائف رئیس شورای بهورزی دانشگاه

۱. پیگیری مشکلات قابل حل در دانشگاه و ارسال صورتجلسات جهت پیگیری به رئیس دانشگاه و معاونت سلامت وزارت متبوع .
۲. پیگیری اعلام نتایج اقدامات و پیگیریهای انجام شده به اعضاء در جلسه.

ماده ۱۷: وظائف دبیر شورای بهورزی دانشگاه

۱. پیگیری تشکیل جلسات شورای بهورزی استان براساس برنامه زمان بندی و دستور کار هر جلسه.
۲. تدوین صورتجلسه و ارائه گزارش صورتجلسات به اعضاء شورای بهورزی شهرستان پس از تایید رئیس شورا .
۳. پیگیری اجرای مصوبات هر جلسه.
۴. اعلام نتایج اقدامات انجام شده به اعضاء شورای بهورزی در هر جلسه.

ماده ۱۸: وظائف مسئول دبیرخانه شورای بهورزی دانشگاه

۱. حضور مرتب در جلسات شورا .
۲. انعکاس مصوبات صورتجلسات به دبیر و رئیس شورا .
۳. جمع بندی اقدامات انجام شده و ارائه گزارش به دبیر و رئیس شورا .

۴. پیگیری ارسال دعوتنامه جهت تشکیل جلسات شورا.

مسئول دبیرخانه شورا اجازه چاپ نشریه در خصوص فعالیتهای انجام گرفته در جهت پیگیری مسائل حرفه ای و رفاهی بهورزان را خواهد داشت.

منابع

۱. آیین نامه شورای نمایندگان بهورزان-وزارت بهداشت-مرکز توسعه شبکه-گروه مدیریت نیروی انسانی-کمیته کشوری آموزش بهورزی
۲. آیین نامه شوراهای بهورزی و ارتقاءمراقبت های اولیه بهداشتی- دانشگاه علوم پزشکی قم
۳. آیین نامه شورای بهورزی شهرستان مشهد مقدسمرکز بهداشت شماره ۱
۴. آیین نامه شورای بهورزی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

اعلام وضعیت داوطلبی جهت نمایندگی بهورزان

فرم اعلام داوطلب بودن عضویت در شورای بهورزی دانشکده علوم پزشکی ساوه سال ..... دوره.....
باسمه تعالی اینجانب ..... بهورز شاغل در خانه بهداشت..... با
مدت ..... سال سابقه خدمت ، داوطلب نمایندگی بهورزان شبکه بهداشت درمان شهرستان
..... جهت عضویت در شورای بهورزی دانشگاه می باشم
امضاء

نظریه نهایی مسئولین شورای بهورزی در مورد صلاحیت داوطلبین

فرم تایید صلاحیت داوطلب نمایندگی در شورای بهورزی دانشکده علوم پزشکی ساوه سال ..... دوره.....
باسمه تعالی
سوابق خدمتی ونحوه فعالیت آقا/خانم..... بهورز شاغل درخانه بهداشت ..... جهت
نماینده گی بهورزان شبکه بهداشت درمان شهرستان ..... بررسی شد ومورد تأیید می باشد /نمی باشد.
ریاست مرکز بهداشت شهرستان : امضاء
مدیر مرکز آموزش بهورزی : امضاء
کارشناس مسئول گسترش شبکه ها : امضاء
مسئول دفتر حراست : امضاء

• معیارهای نظردهی مسئولین شورا در خصوص اعلام وضعیت صلاحیت حرفه ای و اخلاقی بهورزان

داوطلب

۱. بررسی پرونده خدمتی ۱ سال گذشته.
۲. نمرات ارزشیابی مربوطه به داوطلب در طول ۳سال گذشته .
۳. فعالیت ها وابتکارات در رابطه با ارائه خدمات در خانه های بهداشت .
۴. نظرسنجی شفاهی از کارشناسان مسئول واحدهای ستادی .
۵. نظریه کارشناس واحد حراست در مورد صلاحیت اخلاقی.